

Др СЛАВОЉУБ ПОПОВИЋ • др СТЕВАН ЛИЛИЋ

ОСНОВИ ПРАВНИХ ПОСТУПАКА – УПРАВНИ ПОСТУПАК

ЗА II И III РАЗРЕД ПРАВНЕ И БИРОТЕХНИЧКЕ ШКОЛЕ

ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ
БЕОГРАД

ОЦЕЊИВАЧКА КОМИСИЈА
др БРАНИСЛАВ МАРКОВИЋ,
редовни професор Правног факултета у Крагујевцу
МИЛАН ЖУГИЋ,
педагошки саветник у Министарству просвете Републике Србије
ЉИЉАНА РАДОЈИЧИЋ,
професор Правне и биротехничке школе „9 мај“ у Београду

Уредник
ДИМИТРИЈЕ ДИМИТРИЈЕВИЋ

Одговорни уредник
др МИЛОРАД МАРЈАНОВИЋ

За издавача
МИЛОЉУБ АЛБИЈАНИЋ,
директор и главни уредник

Министарство просвете Републике Србије, решењем број 650-02-026/95-03
од 24. априла 1995. године, одобрило је овај уџбеник за издавање и употребу
у II и III разреду правне и биротехничке школе.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

37.016:35.077.3(075.3)

ПОПОВИЋ, Славољуб, 1912–2006

Основи правних поступака – управни
поступак : за II и III разред правне и
биротехничке школе / Славољуб Поповић,
Стеван Лилић. – 7., прерађено изд. – Београд
: Завод за уџбенике, 2010 (Трстеник :
М-граф). – 190 стр. ; обрасци : 24 cm

Тираж 500. – Библиографија : стр. 189–190.

ISBN 978-86-17-16961-7

1. Лилић, Стеван, 1948- [аутор]

COBISS.SR-ID 176247052

ISBN 978-86-17-16961-7

© Завод за уџбенике, Београд (1995–2010)

Ово дело не сме се умножавати и на било који начин репродуковати,
у целини нити у деловима, без писменог одобрења издавача.

Предговор	7
Увод	9
ПРАВНИ ПОСТУПЦИ, ПОЈАМ, ЗНАЧАЈ И ВРСТЕ	9
1. Појам поступка (процесног права)	10
2. Значај поступка	10
3. Врсте поступка (гране процесног права)	10
I. ОСНОВИ УПРАВНОГ ПОСТУПКА	13
1. Управни поступак и судски поступак	13
2. Појам, значај и врсте управног поступка	14
3. Настанак и развој прописа о управном поступку	16
4. Обавезност примене ЗУП-а	17
5. Појам управне ствари	17
II. ОСНОВНА НАЧЕЛА УПРАВНОГ ПОСТУПКА	19
1. Појам и значај основних начела	19
2. Начело законитости	19
3. Начело истине	20
4. Заштита права грађана и заштита јавног интереса	20
5. Начело двостепености	21
6. Начело саслушања странке	22
7. Начело оцене доказа	23
8. Начело самосталности органа у решавању	23
9. Начело правноснажности решења	24
10. Начело пружања помоћи странци	24
11. Начело економичности поступка	25
12. Употреба језика и писма у поступку	26
III. НАДЛЕЖНОСТ ЗА ВОЂЕЊЕ УПРАВНОГ ПОСТУПКА	27
1. Појам и значај надлежности у управном поступку	27
2. Врсте надлежности	28
3. Сукоб надлежности	29
4. Правна помоћ	30
IV. СЛУЖБЕНО ЛИЦЕ ОВЛАШЋЕНО ЗА ВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА И РЕШАВАЊЕ	33
1. Појам службеног лица и облици	33
2. Изузеће службеног лица	34
V. СТРАНКЕ И ЊИХОВО ЗАСТУПАЊЕ	37
1. Појам странке	37
2. Врсте странака и њихов међусобни однос у поступку	37
3. Страначка способност, процесна способност и страначка легитимација	39
4. Странке са дипломатским имунитетом	40

5. Заступници странака	41
VI. ОПШТЕЊЕ ОРГАНА И СТРАНАКА	45
1. Поднесци	45
2. Позивање	47
3. Записници и забелешке на спису	48
4. Разгледање списка и обавештавање у току поступка	50
5. Достављање	51
VII. РОКОВИ И ПОВРАЋАЈ У ПРЕЂАШЊЕ СТАЊЕ	55
1. Појам, врсте и рачунање рокова	55
2. Повраћај у пређашње стање	57
VIII. ОДРЖАВАЊЕ РЕДА И ТРОШКОВИ УПРАВНОГ ПОСТУПКА	61
1. Одржавање реда	61
2. Трошкови поступка	61
IX. ПОКРЕТАЊЕ УПРАВНОГ ПОСТУПКА И ЗАХТЕВИ СТРАНАКА	65
1. Фазе редовног тока управног поступка	65
2. Покретање поступка; службена (официјелна) и страначка (приватна) максима	66
3. Промене у покренутом поступку	67
X. ПОСТУПАК ДО ДОНОШЕЊА РЕШЕЊА	73
1. Појам и задаци поступка до доношења решења	73
2. Овлашћења и дужности службеног лица, права и дужности странке у поступку	73
3. Скраћени поступак и посебан испитни поступак	74
4. Претходно (прејудиционо) питање	76
5. Усмена расправа	79
XI. ДОКАЗИВАЊЕ И ДОКАЗНА СРЕДСТВА	83
1. Предмет доказивања: спорне и неспорне чињенице	83
2. Појам и врсте законских претпоставки и неспорне чињенице	84
3. Терет и поступак доказивања	85
4. Појам и врсте доказних средстава	87
XII. РЕШАВАЊЕ И РЕШЕЊЕ	93
1. Појам, значај и форма решења	93
2. Рок за доношење решења и „ћутање администрације“	95
3. Врсте решења	97
4. Закључак	102
XIII. ПРАВНА СРЕДСТВА	105
1. Појам и врсте правних средстава у управном поступку	105
2. Жалба	106
3. Органи надлежни за решавање по жалби	107
4. Дејство жалбе	108
5. Рад првостепеног органа по жалби	109
6. Решавање другостепеног органа по жалби	110
7. Рок за доношење решења и жалба у случају „ћутања администрације“	114
8. Рок за доношење решења по жалби	115

XIV. ВАНРЕДНА ПРАВНА СРЕДСТВА	117
1. Појам и врсте ванредних правних средстава	117
2. Понављање управног поступка	117
3. Мењање и поништавање решења у вези с управним спором	120
4. Захтев за заштиту законитости	121
5. Поништавање и укидање решења донетих у управном поступку по основу службеног надзора	122
6. Укидање и мењање правноснажних решења донетих у управном поступку уз пристанак или по захтеву странке	124
7. Ванредно укидање извршног решења	125
8. Оглашавање решења ништавим	127
9. Правне последице поништавања и укидања решења	129
XV. ИЗВРШЕЊЕ У УПРАВНОМ ПОСТУПКУ	131
1. Појам и врсте извршења	131
2. Обустављање и одлагање извршења	132
3. Административно извршење ради испуњења обавеза	132
4. Административно извршење ради обезбеђења извршења обавеза	134
XVI. ПРЕКРШАЈНИ ПОСТУПАК	137
1. Појам, врсте прекршаја и разликовање прекршаја од других деликата	137
2. Надлежност за прописивање прекршаја	139
3. Начела прекршајног поступка	139
4. Прекршајне казне и заштитне мере	141
5. Услови и посебни случајеви одговорности за прекршаје	142
6. Застарелост гоњења и извршења	145
XVII. УПРАВНИ СПОРОВИ	147
1. Појам и врсте судске контроле рада управе	147
2. Појам, врсте и предмет управног спора	147
3. Странке у управном спору и надлежност за решавање	149
4. Тужба у управном спору и поступак по тужби	150
5. Правна средства у управном спору	154
6. Извршење пресуда донетих у управним споровима	155
ВЕЖБЕ	157
1. Захтев за покретање управног поступка	157
2. Позиви странкама и другим учесницима у поступку	158
3. Пример закључка о изузећу службеног лица	167
4. Пример закључка о спајању више управних ствари у један поступак	168
5. Пример записника о усменој расправи	169
6. Пример решења са свим саставним деловима	171
7. Пример обрасца делимичног решења	173
8. Пример обрасца допунског решења	174
9. Пример обрасца негативног решења	175
10. Пример обрасца позитивног решења	176
11. Пример обрасца позитивног – оптерећујућег решења	177
12. Пример жалбе против првостепеног решења	178
13. Пример жалбе због „ћутања администрације“	178
14. Пример обрасца другостепеног решења о поништавању првостепеног решења	179
15. Пример обрасца другостепеног решења о одбијању жалбе на првостепено решење	180

Из разлога педагошке методике, након излагања појединих тематских целина дато је више контролних питања, на основу којих се може извршити рекапитулација обрађених тема. После контролних питања дати су задаци и вежбе, при чему се указује на одговарајуће одредбе законских текстова које треба прочитати и проучити.

У овом, седмом измењеном и допуњеном издању *Основа правних поступака* – Управни поступак за II и III разред правне и биротехничке школе регистроване су одговарајуће промене (тј. које су уведене, односно које су престале да важе) у законским текстовима, као и у стручној литератури до 1. марта 2010. године, када је рукопис предат у штампу. Приликом припремања рукописа извршене су и одговарајуће адаптације и техничке исправке текста.

На обради тематских области које се односе на општи управни поступак сарађивала је и *Јованка Савиншек*, адвокат из Београда.

АУТОРИ

Др СЛАВОЉУБ ПОПОВИЋ
др СТЕВАН ЛИЛИЋ

ОСНОВИ ПРАВНИХ ПОСТУПАКА, УПРАВНИ ПОСТУПАК
за II и III разред правне и биротехничке школе

Седмо, прерађено издање, 2010. година

Издавач
ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ
Београд, Обилићев венац 5
www.zavod.co.rs

Ликовни уредник
АИДА СПАСИЋ

Лектор
РОСАНДА ВУЧИЋЕВИЋ

Корице
мр ТАМАРА ПОПОВИЋ-НОВАКОВИЋ

Графички уредник
ГРАДИМИР ДРАГАШЕВИЋ

Коректор
РУЖИЦА ЖИВАНОВИЋ

Обим: 13¹/₂ штампарских табака

Формат: 17 x 24 cm

Рукопис предат у штампу априла 2010. године.

Штампање завршено јуна 2010. године.

Штампа „М-ГРАФ“, Трстеник

При обради материје из предмета *Основи правних поступака* аутори су се, као и до сада придржавали Наставног програма за овај предмет који је објављен у „Просветном гласнику РС“, уз одговарајућа усклађивања која су простекла из промена у важећем законодавству.

Уџбеник *Основи правних поступака* – управни поступак намењен је ученицима II и III разреда правне и биротехничке школе. У овом уџбенику обрађена је у целини материја *основи управног поступка*, као и материја *основи прекршајног поступка* и материја *основи управног спора (управно-судског поступка)*.

У вези са материјом *основи управног поступка* обрађене су следеће тематске целине: 1) појам, значај и врсте управног поступка; настанак и развој прописа о управном поступку, појам управне ствари; 2) основна начела у управном поступку; 3) надлежност за вођење управног поступка; 4) службено лице овлашћено за вођење поступка и његово решавање; 5) странке и њихово заступање; 6) општење органа и странака; 7) рокови и повраћај у пређашње стање; 8) одржавање реда и трошкови управног поступка; 9) покретање управног поступка и захтеви странке; 10) поступак доношења решења; 11) доказивање и доказна средства; 12) решавање и решење; 13) правна средства; 14) ванредна правна средства; 15) извршење у управном поступку.

У вези са материјом *основи прекршајног поступка*, обрађене су следеће тематске целине: 1) појам и врсте прекршаја и разликовање прекршаја од других деликата; 2) надлежност за прописивање прекршаја; 3) начела прекршајног поступка; 4) прекршајне казне и заштитне мере; 5) услови и посебни случајеви одговорности за прекршаје; 6) застарелост гоњења и извршење. У овој области, међутим, дошло је до одређених новина, посебно у смислу да су од 2010. године почели са радом прекршајни судови и Виши прекршајни суд, као и да прекршајни поступак у све већој мери поприма карактеристике судског, а све мање управног поступка (нпр. одлука у прекршајним стварима назива се „пресуда“, а не „решење“, за разлику од ранијег поступка избора, прекршајне судије бирају се по истом поступку као и нове судије итд.).

У вези с материјом *основи управног спора (управно-судског поступка)* обрађене су следеће тематске целине: 1) појам и врсте судске контроле управе; 2) појам, врсте и предмет управног спора; 3) странке у управном спору и надлежност за решавање; 4) тужба и поступак по тужби; 5) правна средства у управном спору; 6) обавезност пресуда донетих у управним споровима. Ова материја обрађена је имајући у виду нови Закон о управним споровима који је усвојен крајем 2009. године. Такође, од јануара 2010. године надлежност за решавање управних спорова у потпуности прелази на Управни суд.